

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített első tanács)

2006. április 5.*

A T-351/02. sz. ügyben,

a **Deutsche Bahn AG** (székhelye: Berlin [Németország], képviselik kezdetben: M. Schütte, M. Reysen és W. Kirchhoff, később: M. Schütte és M. Reysen ügyvédek, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselek: V. Kreuschitz és J. Flett, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen,

támogatja:

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselek: A.-M. Colaert, F. Florindo Gijón és C. Saile, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó,

* Az eljárás nyelve: német.

a felperes 2002. július 5-i panaszát elutasító, 2002. szeptember 12-i bizottsági határozat megsemmisítése iránti kéreleme tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (kibővített első tanács),

tagjai: B. Vesterdorf elnök, J. D. Cooke, R. García-Valdecasas, I. Labucka és V. Trstenjak bírák,

hivatalvezető: K. Andova tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. szeptember 21-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

- ¹ Az ásványi olajok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló, 1992. október 19-i 92/82/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (1) bekezdése (HL L 316., 12. o.) előírta, hogy a tagállamoknak az ásványi anyagok tekintetében ezen irányelv szerint harmonizált jövedéki adót kell alkalmazniuk.

- 2 A 92/81 irányelv 8. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamoknak mentesíteniük kellett a harmonizált jövedéki adó alól többek között „a légi közlekedés részére üzemanyagként felhasznált ásványolaj, a magáncélú, szabadidős repülés kivételével”.
- 3 Az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv (HL L 283., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 405. o.) 2003. december 31-től hatályon kívül helyezte a 92/81 irányelvet.
- 4 A 1992. december 21-i Mineralölsteuergesetz (ásványolajadóról szóló német törvény, a továbbiakban: MinöStG) (BGBl. 1992 I, 2185. o., helyesbítés: BGBl. 1993 I, 169. o.) 4. §-ának (1) bekezdése szerint:

„(1) A 12. cikk rendelkezéseinek megfelelően az ásványolajok adómentesen használhatók fel

[...]

3. a légi közlekedésben üzemanyagként
  - a) a kereskedelmi személy- és árufuvarozást biztosító, illetve visszterhes szolgáltatást nyújtó légitársaságok által

[...]”

- 5 Az EK-Szerződés [88]. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 4. cikke szerint:

„(1) A Bizottság megvizsgálja a bejelentést közvetlenül annak kézhezvétele után. A 8. cikk sérelme nélkül a Bizottság a (2), (3) vagy (4) bekezdés szerint határozatot hoz.

(2) Amennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy a bejelentett intézkedés nem valósít meg támogatást, megállapítását határozatban rögzíti.

(3) Amennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy nem merült fel kétség a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, és amennyiben az a Szerződés [87]. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik, a Bizottság úgy határoz, hogy az intézkedés összeegyeztethető a közös piaccal [...]. A határozat megjelöli, hogy a Szerződésben szereplő melyik kivétel került alkalmazásra.

(4) Amennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy kétség merült fel a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, a Szerződés [88]. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás kezdeményezéséről dönt [...].”

- 6 A 659/1999 rendelet 10. cikke a következőképpen szól:

„(1) Amennyiben bármilyen forrásból a Bizottság tudomására jut egy feltételezett jogellenes támogatásra vonatkozó információ, a Bizottság késedelem nélkül megvizsgálja az információt.

(2) A Bizottság szükség esetén információt kér az érintett tagállamtól. A 2. cikk (2) bekezdését és az 5. cikk (1) és (2) bekezdését értelemszerűen kell alkalmazni.

[...]”

7 A 659/1999 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A lehetséges jogellenes támogatás vizsgálata a 4. cikk (2), (3) vagy (4) bekezdése szerinti határozattal zárul. [...]”

8 A 659/1999 rendelet 20. cikke szerint:

„[...]”

(2) Minden érdekelt fél tájékoztathatja a Bizottságot a feltételezett jogellenes támogatásról és a támogatással való feltételezett visszaélésről. Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a birtokában lévő információ alapján nincs megfelelő alap az eset vizsgálatára, [helyes fordítás: Amennyiben a birtokában lévő információ alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy nincs elegendő alap arra, hogy az ügyben állást foglaljon,] erről tájékoztatja az érdekelt felet. Amennyiben a Bizottság határozatot hoz a benyújtott információ tárgyára vonatkozólag, a határozat egy példányát megküldi az érdekelt félnek.

(3) Bármely érdekelt fél kérelemre megkapja a 4. és 7. cikk, a 10. cikk (3) bekezdése és a 11. cikk szerinti határozat egy példányát.”

9 A 659/1999 rendelet 25. cikke értelmében:

„A II., III., IV., V. és VII. fejezet szerint hozott határozatok címzettje az érintett tagállam. A Bizottság e határozatokról haladéktalanul értesíti az érintett tagállamot, és lehetőséget biztosít arra, hogy a tagállam jelezze a Bizottságnak, megítélése szerint melyik információ tartozik a szolgálati titoktartási kötelezettség alá.”

A tényállás és az eljárás

10 A Deutsche Bahn AG német vasúti vállalkozás. Mivel a felperes úgy vélte, hogy a repülőgép-üzemanyagoknak a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja szerinti adómentessége versenytorzításhoz vezet a vasúti fuvarozással foglalkozó vállalkozások (különösen a nagy sebességű vonatok esetén) és a légitársasági vállalkozások között, 2002. július 5-i levelével panaszt nyújtott be a Bizottsághoz ezen adómentesség tárgyában, és kérte, hogy a Bizottság kezdeményezzen vizsgálati eljárást az EK 88. cikk alapján.

- 11 2002. szeptember 12-én Loyola de Palacio, aki akkor a Bizottság közlekedésért felelős tagja volt, levelet küldött a felperesnek, amelyet tévesen 2002. szeptember 21-ére keltezett, és amely a következőképpen szólt (a továbbiakban: a megtámadott határozat):

„Köszönöm nemrégiben küldött, a Deutsche Bahn és a »diszkont légitársaságok« között Németországban folytatott versennyel kapcsolatos levelét, amelyben kéri, hogy a Bizottság tegyen intézkedéseket a repülőgép-üzemanyagok adómentessége ellen.

Leveléhez csatolt hivatalos panaszában arra hivatkozik, hogy a repülőgép-üzemanyagok adómentessége összeegyeztethetetlen a belső piaccal. Az Európai Bizottság azonban úgy véli, hogy a kérdéses adómentesség nem minősül az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak. Az adómentesség az ásványi olajok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló tanácsi irányelvből ered, amelyet a tagállamok az EK 93. cikknek [...] megfelelően, egyhangúlag fogadtak el. Hangsúlyozni kell továbbá, hogy az irányelvek semmiféle mérlegelési lehetőséget nem engednek a tagállamok számára. Következésképpen a [MinöStG] 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontjában említett adómentesség a [92/81] irányelv végrehajtásának tekintendő, és nem támogatásnyújtási kísérletnek.

Ezen túlmenően az európai irányelv összhangban van a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) által a nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény keretében (a továbbiakban: chicagói egyezmény) kialakított politikákra épülő nemzetközi gyakorlattal.

Mivel a repülőgép-üzemanyagok adómentessége nem vet fel állami támogatási problémákat, a Bizottságnak nem áll szándékában, hogy – az EK 88. cikk [...] alkalmazásával – állami támogatásokkal kapcsolatos vizsgálati eljárást indítson.

Az Európai Bizottság valójában – ahogy azt Ön is helyesen megjegyzi levelében – többször megvizsgálta az adómentesség problémáját. A Bizottság számos alkalommal kérte, hogy a repülőgépek üzemanyagára kivetendő adó vagy azzal egyenértékű intézkedések bevezetése céljából tárgyalják meg a kérdést az ICAO keretében. Az ICAO egyik munkacsoportja jelenleg vizsgálja, hogy a nemzetközi polgári repülés terén mi módon lehetne piaci alapú intézkedéseket – mint például adókat, a kibocsátási egységek kereskedelmét és önkéntes rendszereket – bevezetni.

A nemzetközi jog kérdésétől függetlenül, az európai közlekedési politikáról szóló, 2001-ben megjelent Fehér Könyvben az Európai Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy megfontolásra érdemes »a repülőgép-üzemanyagok adómentességének eltörlése a Közösségen belüli járatok esetében. E megközelítés azonban nem nehézségek nélküli, mivel a Közösségen belüli járatokat üzemeltető, Közösségen kívüli fuvarozókkal szembeni egyenlő bánásmódot biztosítani kell.« Mostanáig a Bizottság fáradozásai nem vezettek a [92/81 irányelv] módosításához.”

- 12 E levélre válaszul a felperes 2002. szeptember 30-án a következő levelet címezte a Bizottságnak:

„Köszönöm 2002. szeptember [12]-i levelét, amelyben állást foglal a Deutsche Bahnnak a repülőgép-üzemanyagként használt ásványolajok jövedékiadó-mentessége ellen benyújtott panasz kapcsán. Érdeklődéssel és meglepéssel szereztem tudomást arról, hogy a Bizottság sem tartja megfelelőnek a kerozin adómentességét. Ezzel kapcsolatban a Deutsche Bahn kifejezetten megerősítve látja véleményét, miszerint az ásványolajok jövedékiadó-mentessége mindinkább tisztességtelen versenyhez vezet, különösen a diszkont légitársaságok részéről, az Intercity Express nagy sebességű vonattal történő fuvarozás kárára.

Ennek következtében annál inkább csalódottak vagyunk, hogy nem kíván állami támogatási vizsgálatot folytatni e versenytorzító adómentességgel kapcsolatban. Kérjük, fontolja meg újra álláspontját. Véleményünk szerint az ásványolajokra vonatkozó irányelv elfogadása nem akadályozza az állam támogatási elemek vizsgálatát. A múltban nem volt verseny a légi és a vasúti fuvarozás között. Az elmúlt tíz év során ez a helyzet megváltozott. Álláspontunk szerint a Bizottságnak lehetősége és kötelessége figyelembe venni e változást.

Ha a Bizottság fenntartja a levelében leírt jogi álláspontját, e kérdést – tisztázás végett – a hatáskörrel rendelkező európai bíróságok elé kell vinni.

Reméljük, hogy elkerülhetjük a bírósági eljárást, és továbbra is rendelkezésére állunk.”

- 13 Loyola de Palacio 2002. november 25-i levelével – amelyet a felperes a jelen kereset benyújtását követően kapott meg – lényegében megismételte a 2002. szeptember 12-i levelében foglaltakat.
- 14 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. november 28-án benyújtott keresetlevelével a felperes keresetet indított a Bizottság ellen.
- 15 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. december 5-én benyújtott (T-361/02. sz. alatt nyilvántartásba vett) keresetlevelével a felperes intézményi mulasztás megállapítása iránt is keresetet nyújtott be, azt kérve, hogy az Elsőfokú Bíróság állapítsa meg, hogy a Bizottság jogellenesen elmulasztott dönteni panaszáról.

16 Loyola de Palacio 2003. január 9-én a következő szövegű levelet küldte a felperesnek:

„Hivatkozva a 2002. szeptember 12-i – tévesen 2002. szeptember 21-ére keltezett – és 2002. november 25-i leveleimre, szeretném megismételni és megerősíteni azok tartalmát, a közelmúltbeli eseményekre tekintettel.

Azon a véleményen vagyok, hogy ezen ügy nem tartozik az állami támogatási szabályok alá. A [659/1999] rendelet alkalmazásával vagy más jogalapra való hivatkozással sem én, sem az Európai Bizottság nem hozott határozatot ezzel kapcsolatban. A Bizottság nem is foglalt állást a kérdésben. A fent hivatkozott levelekből világosan kiderül, hogy osztom ezen álláspontot. Mindenesetre az esetleges félreértések elkerülése végett, leveleim bármelyik részét, amelyből Ön, illetve tanácsadója eltérő következtést von le, álláspontommal összhangban lévőnek, vagy visszavontnak tekintheti.”

17 Ugyanaznap a Bizottság elküldte e levelet az Elsőfokú Bíróságnak, tájékoztatva arról, hogy visszavonta a fent említett, 2002. szeptember 12-i, illetve 2002. november 25-i levelét. A Bizottság következtetése ezek után az, hogy a jelen kereset tárgytalanná vált.

18 2003. február 25-én a felperes benyújtotta a 2003. január 9-i levéllel kapcsolatos észrevételeit, amelyben hangsúlyozta, hogy a kereset folytatásához fűződő érdekei továbbra is fennállnak.

19 Az Elsőfokú Bíróság kibővített ötödik tanácsának elnöke 2003. november 6-i végzésével a Tanács részére megengedte a Bizottság kereseti kérelmeit támogató beavatkozást. A Tanács 2003. december 22-én nyújtotta be beavatkozási beadványát. A felperes 2004. március 15-én terjesztette elő a beadványra vonatkozó észrevételeit.

- 20 Az előadó bíró jelentését követően az Elsőfokú Bíróság (kibővített első tanács) megnyitotta a szóbeli szakaszt, és pervezető intézkedések keretében felszólította a feleket, hogy válaszoljanak bizonyos kérdésekre. A felek eleget tettek e felhívásnak.
- 21 Az Elsőfokú Bíróság a T-361/02. sz., Deutsche Bahn kontra Bizottság ügyben 2005. június 20-án hozott végzésével (az EBHT-ban nem tették közzé) elutasította a felperesnek az intézményi mulasztás megállapítása iránt benyújtott keresetét – mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant.
- 22 Az Elsőfokú Bíróság a felek szóbeli előterjesztéseit és a kérdésekre adott válaszait a 2005. szeptember 21-i tárgyaláson hallgatta meg.

A felek kérelmei

- 23 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:
- nyilvánítsa elfogadhatónak a keresetet;
  - semmisítse meg a megtámadott határozatot, és kötelezze a Bizottságot költségek viselésére;
  - vagylagosan: ha az Elsőfokú Bíróság úgy dönt, hogy a 2003. január 9-i levél hatályon kívül helyezte vagy visszavonta a megtámadott határozatot, állapítsa meg ezen utóbbi határozat semmisségét, és kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére;

- vagyilagosan: ha az Elsőfokú Bíróság úgy dönt, hogy a keresetről nem szükséges határozni, az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 87. cikke 6. §-ának és 90. cikke a) pontjának együttes alkalmazásával kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

24 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- utasítsa el a keresetet mint elfogadhatatlant, de legalábbis mint megalapozatlant;
- kötelezze a felperest a költségek viselésére.

25 A Tanács azt kéri, hogy ha az Elsőfokú Bíróság megítélése szerint a kereset elfogadható, a felperes által előterjesztett jogellenességi kifogást nyilvánítsa nyilvánvalóan megalapozatlannak, és kötelezze a felperest a költségek viselésére.

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

26 A Bizottság elsősorban arra hivatkozik, hogy 2002. szeptember 12-i levele nem minősül megtámadható jogi aktusnak. Azt állítja, hogy e levélnek nem voltak joghatásai, mivel Loyola de Palacio tiszta jogi helyzetről tájékoztatta a felperest, azaz

arról a tényről, hogy a felperes által 2002. július 5-én nyújtott információ nem tartozik az állami támogatásokra vonatkozó szabályozás alkalmazási körébe, és hogy ezen okból a kérdéses adómentesség nem valósíthat meg állami támogatást. A Bizottság szerint Loyola de Palaciónnak nem állt szándékában jogilag kötelező erővel rendezni az ügyet. A Bizottság hangsúlyozza továbbá, hogy a megtámadott határozat nem minősíthető állami támogatási határozatnak, mivel a jelen esetben hiányoznak az e tárgyban alkalmazandó eljárás bizonyos jellemzői, a bizottsági határozatok elfogadására, közzétételére vonatkozó elemek, valamint azok címzettje a tagállam (a Bíróság C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 45. pontja, a továbbiakban: a Sytraval-ítélet). Még ha a 659/1999 rendelet alkalmazandó is a jelen esetben, a megtámadott határozat nem más, mint e rendelet 20. cikke (2) bekezdésének második mondata szerinti nem hivatalos tájékoztatásközlés, amelyet ennek következtében nem lehet megtámadni.

27 A Bizottság hozzáteszi, hogy a felperes által idézett, a megtámadott határozat állítólagos joghatására vonatkozó ítéletek nem bírnak jelentőséggel, mivel azokat a Bíróság a 659/1999 rendelet elfogadása előtt hozta, és azok nem tartalmazznak olyan tényeket, amelyek e rendelet 20. cikkének alkalmazási körébe tartoznának. Másrészt pedig a felperes a szavakkal játszik, amikor azt állítja, hogy a Bizottság ténylegesen nyilatkozott a hozzá benyújtott ügyről, és hogy emiatt a 659/1999 rendelet 20. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó. A Bizottság fenntartja, hogy nem foglalt állást ezen ügyben, mivel a panasz benyújtásakor már tudta, hogy a közölt tények nem vonatkoznak állami támogatásra, még kevésbé jogellenes vagy visszaélésszerűen felhasznált támogatásra.

28 A Bizottság másodsorban megerősíti, hogy a felperes nem rendelkezik eljáráshoz fűződő érdekekkel. A Bizottság ugyanis 2003. január 9-i levelével visszavonta 2002. szeptember 12-i levelét, amelyet – még ha megtámadható jogi aktusnak lehetne is tekinteni – így megfosztott hatásától.

- 29 Mindenesetre a későbbi levél megerősíti a 2002. szeptember 12-én kifejtett jogi álláspontot, és kétség nélkül jelzi, hogy csupán személyes jogi álláspontról van szó, amely nem köti a Bizottságot, és hogy ez utóbbi egyáltalán nem fogadott el határozatot.
- 30 A Bizottság ezzel kapcsolatban pontosítja, hogy kizárólag abban az esetben, ha „a 2002. szeptember 12-i levél címzettjének ügyvédje vagy ügyvédei eltérő következtésre jutnának, [a 2003. január 9-i levél] utolsó mondatában pontosítani kellett, hogy ebben az esetben azokat a szakaszokat, amelyeknek eltérő értelmezést tulajdonítottak, inkább visszavonná, mielőtt azok egy felesleges és elkerülhető eljárás tárgyát képeznék”.
- 31 A Bizottság szerint nem áll fenn annak a veszélye, hogy a jövőben megismétlődik a kérdéses magatartás. A felperesnek ugyanis csupán kérelmet kell benyújtania a 659/1999 rendelet 20. cikkének (2) bekezdése alapján ahhoz, hogy a Bizottság a Németországi Szövetségi Köztársaságnak címzett határozat formájában válaszoljon, amely már ténylegesen megtámadható. A felperes e rendelet 20. cikke (3) bekezdésének megfelelően megkapja e határozat másolatát.
- 32 A felperes úgy véli, hogy a jelen kereset elfogadható. Többek között arra hivatkozik, hogy a 2002. szeptember 12-i levél megtámadható jogi aktusnak minősül, mivel a Bizottság végleges jogi álláspontját fejezi ki benne, amely kötelező hatást fejt ki (a Bíróság 60/81. sz., IBM kontra Bizottság ügyben 1981. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1981., 2639. o.] 10. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-182/98. sz., UPS Europe kontra Bizottság ügyben 1999. szeptember 30-án hozott végzésének [EBHT 1999., II-2857. o.] 39. pontja).
- 33 A felperes fenntartja, hogy a 2003. január 9-i levelet követően a kereset nem vált tárgytalanná. A felperes megőrzi eljáráshoz fűződő érdekét, mivel a megtámadott határozat érvényes visszavonása nem történt meg. Továbbá még ha a Bizottság visszavonta is 2002. szeptember 12-i levelét, ez nem érinti a felperesnek e levél jogellenes voltának megállapításához fűződő jogos érdekét.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 34 Az EK 230. cikk negyedik albekezdése értelmében bármely természetes vagy jogi személy eljárást indíthat a neki címzett határozat ellen.
- 35 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 230. cikk értelmében a felperesre kötelező joghatással járó, érdekeinek, jogi helyzetének lényeges megváltoztatásával történő befolyásolására alkalmas intézkedések megsemmisítési keresettel megtámadható intézkedésnek minősülnek (az IBM kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 32. pontban] 9. pontja, és az Elsőfokú Bíróság T-112/99. sz., Métropole Télévision – M6 és társai kontra Bizottság ügyben 2001. szeptember 18-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-2459. o.] 35. pontja). A megsemmisítés iránti keresetnek ezért az intézmények által hozott valamennyi olyan rendelkezés vonatkozásában nyitva kell állnia, amely joghatások kiváltására irányul, függetlenül azok jellegétől vagy formájától (a Bíróság 22/70. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben 1971. március 31-én hozott ítéletének [EBHT 1971., 263. o.] 42. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-353/00. sz., Le Pen kontra Parlament ügyben 2003. április 10-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-1729. o.] 77. pontja).
- 36 A felperes panaszában azt állítja, hogy a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontjában előírt, kizárólag a légitársaságok javára nyújtott adómentesség az EK 87. cikk megsértésével torzítja a személyszállítás piacán lévő versenyt a légi fuvarozás – különösen az alacsony árakat kínáló társaságok – és a vasúti fuvarozás között.
- 37 A Bizottság 2002. szeptember 12-i levelében azt a választ adja, hogy véleménye szerint a kérdéses adómentesség nem valósíthat meg állami támogatást, mivel a 92/81 irányelv átültetéséből ered, amely közösségi jogi aktus, következésképpen az állami támogatásokra vonatkozó szabályok nem alkalmazandók (lásd a 11. pontot).

- 38 A jelen keresettel összefüggésben a Bizottság arra hivatkozik, hogy 2002. szeptember 12-i levele nem megtámadható jogi aktus (lásd a 26. pontot).
- 39 Annak megállapításához, hogy e levél, amely a felperes 2002. július 5-i levelére válaszolt, megtámadható intézkedést képez-e, először is a felperes levelének célját kell meghatározni.
- 40 Meg kell állapítani, hogy a felperes 2002. július 5-i levelének célja az volt, hogy az EK 87. cikk állítólagos megsértésére vonatkozó, indokolással ellátott panaszt terjeszsen elő a Bizottság elé. A több mint 800 oldalból álló, számos bizonyítékot, gazdasági adatot és statisztikát tartalmazó panasz az állami támogatás, különösen a kérdéses adómentességből eredő versenytorzítás létezésére vonatkozó állítás megerősítésére irányult. A felperes panaszában kifejezetten azt kérte, hogy a Bizottság indítson hivatalos vizsgálati eljárást az EK 88. cikk alapján.
- 41 Függetlenül attól, hogy a panasz megalapozott volt-e, vagy sem, egyértelmű, hogy e panasz útján a Bizottság a 659/1999 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „feltételezett jogellenes támogatásra vonatkozó információ” birtokába jutott. Ez utóbbi rendelkezésből következik az is, hogy a Bizottságnak késedelem nélkül meg kell vizsgálnia ezen információt (lásd a 6. pontot). A Bizottság információt kérhet az érintett tagállamtól, de e szakaszban nem köteles rá.
- 42 A 659/1999 rendelet 13. cikke értelmében a „lehetséges jogellenes támogatás” előzetes vizsgálata a 4. cikk (2), (3) vagy (4) bekezdése szerinti határozattal zárul (lásd a 7. pontot). A rendelet 4. cikkének (2) bekezdése pedig azt írja elő, hogy amennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy a bejelentett

intézkedés nem valósít meg támogatást, megállapítását határozatban rögzíti (lásd az 5. pontot).

- 43 A 659/1999 rendelet 4. cikke szerinti határozat elfogadásának lehetőségén kívül a Bizottságnak – ha feltételezett támogatásra vonatkozó információt hoznak tudomására – nincs más választása, mint hogy e rendelet 20. cikke (2) bekezdése második mondatának alkalmazásával tájékoztatja az érdekelt felet, hogy „nincs megfelelő alap az eset vizsgálatára” [helyes fordítás: nincs elegendő alap arra, hogy az ügyben állást foglaljon] (lásd a 8. pontot).
- 44 A jelen esetben nyilvánvaló, hogy a 2002. szeptember 12-i levél nem foglal magában a 659/1999 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése értelmében vett kifogást nem tartalmazó határozatot vagy ugyanezen cikk (4) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatot. Emiatt meg kell határozni, hogy a levél tartalmaz-e a rendelet 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett határozatot, vagy csupán a 20. cikk (2) bekezdésének második mondata szerinti nem hivatalos tájékoztatásközlésnek minősül.
- 45 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a Bizottság – ellentétben saját állításával – a jelen esetben nem a 659/1999 rendelet 20. cikke (2) bekezdésének második mondata által kínált lehetőséget választotta. A Bizottság korántsem állította azt, hogy nincs megfelelő alap a panaszról való álláspontjának kifejtésére, hanem éppen ellenkezőleg: egyértelműen és végleges módon állást foglalt a megtámadott határozatban, valamint a 2002. november 25-i és 2003. január 9-i leveleiben. Megállapítja, hogy a panasz nem utal állami támogatás létezésére, mivel a kérdéses adómentesség nem a német hatóságok támogatásnyújtásával kapcsolatos határozatából ered, hanem Németországnak a 92/81 irányelv átültetésére vonatkozó kötelezettségének következménye (lásd a 11. pontot).

- 46 Ezzel kapcsolatban fel kell idézni, hogy az Elsőfokú Bíróság a Deutsche Bahn kontra Bizottság végzésében (hivatkozás a 21. pontban) elutasította a felperesnek a T-361/02. sz. ügyben előterjesztett, intézményi mulasztás megállapítása iránti keresetét azon az alapon, hogy a 2002. szeptember 12-i levél „a felperes panaszáról való világos és határozott állásfoglalás” (20. pont).
- 47 E levél tehát nem értelmezhető úgy, hogy csupán arról tájékoztatta a felperest, hogy a 659/1999 rendelet 20. cikke (2) bekezdésének második mondata értelmében nincs megfelelő alap arra, hogy állást foglaljon az ügyben. E levélben a Bizottság határozott és indokolt állásfoglalást fogadott el.
- 48 Ami azt a kérdést illeti, hogy a 2002. szeptember 12-i levél tartalmaz-e a 659/1999 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése szerinti határozatot, vagyis a Bizottság előzetes vizsgálatot követően tett azon megállapítását, hogy a kérdéses intézkedés nem valósít meg támogatást, meg kell jegyezni, hogy a levélben kifejezetten benne van, hogy a Bizottság szerint „a kérdéses adómentesség nem minősül az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak” (lásd a 11. pontot).
- 49 A 659/1999 rendelet 10. cikke szerinti kötelezettségével összhangban a Bizottság megvizsgálta a felperes által nyújtott tájékoztatást, és 2002. szeptember 12-i levelében megállapította, hogy nincs szó támogatásról, mivel az adómentesség nem betudható az érintett tagállamnak. Így tehát megállapítható, hogy e levél a 659/1999 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése szerinti határozatot tartalmaz. Ezzel kapcsolatban közömbösek a Bizottság arra vonatkozó indokai, hogy miért jutott arra a következtetésre, miszerint nincs szó állami támogatásról, valamint az a körülmény, hogy az előzetes vizsgálat nem igényelte a panasz tárgyát képező tájékoztatás részletes és kiterjedt elemzését.

- 50 A Bizottság fenntartja, hogy 2002. szeptember 12-i levelét nem lehet a 659/1999 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett határozatnak tekinteni, mivel a 2002. július 5-én benyújtott panasz nem tartozik az állami támogatási szabályozás alkalmazási körébe. A Bizottság hozzáteszi, hogy e levelet nem valamely tagállamnak címezték, és nem is közölték valamely tagállammal, amint azt e rendelet 25. cikke előírja (lásd a 9. pontot).
- 51 Ezek az érvek nem fogadhatók el. Először is az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogi aktusok és határozatok megjelenési formája elvben közömbös abból a szempontból, hogy azok megtámadhatók-e megsemmisítési keresettel; ezenkívül annak meghatározásához, hogy a megtámadott intézkedés az EK 230. cikk értelmében jogi aktusnak minősül-e, az intézkedés lényegét kell megvizsgálni (lásd fent a 35. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot; lásd még ilyen értelemben az Elsőfokú Bíróság T-3/93. sz., Air France kontra Bizottság ügyben 1994. március 24-én hozott ítéletének [EBHT 1994., II-121. o.] 43., 57. és 58. pontját).
- 52 Ezen túlmenően, amint az fent a 41. pontban megállapítottuk, ha a Bizottság feltételezett jogellenes támogatásra vonatkozó információról szerez tudomást, a 659/1999 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése alapján köteles késedelem nélkül megvizsgálni az információt. Ha a Bizottság – mint a jelen esetben – nem tájékoztatja az érdekelt feleket, miszerint nincs megfelelő alap arra, hogy állást foglaljon az ügyben, hanem határozott és indokolt állásfoglalást fogad el, amelyben megállapítja, hogy a kérdéses intézkedés nem minősül támogatásnak, akkor kizárólag e rendelet 4. cikk (2) bekezdésének megfelelően járhat el. Miután olyan határozatot fogadott el, amely lényegében ez utóbbi rendelkezés szerinti határozatot tartalmaz, a Bizottság nem zárhatja ki a közösségi bíróság ellenőrzéséből azáltal, hogy kijelenti: nem fogadott el ilyen határozatot, vagy megpróbálja visszavonni, illetve hogy a 659/1999 rendelet 25. cikkel ellentétes módon nem címezi e határozatot az érintett tagállamnak.
- 53 A Bizottság ezzel kapcsolatban nem hivatkozhat eredményesen a Bíróság ítélkezési gyakorlatára, különösen a Sytraval-ítéletre. Ez utóbbi ítéletet ugyanis azelőtt hirdették ki, hogy a 659/1999 rendelet bevezette az állami támogatásokkal

kapcsolatos panasz elintézésének eljárási rendszerét. E rendelet célja az, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban kodifikálja és megszilárdítsa a Bizottság által e téren követett gyakorlatot (a rendelet (2) preambulumbekézése).

- 54 Ezenkívül fel kell idézni, hogy a Sytraval-ítélet alapjául szolgáló ügyben a Bizottság az érintett tagállamnak címzett határozatot fogadott el, amelyben elutasította a kérdéses panaszt, de e határozat szövegét nem közölte a panaszosokkal (a Sytraval-ítélet 14. és 46. pontja). A Bizottság csupán a határozat hatásáról tájékoztatta a panaszosokat (15. pont). A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a határozatot a tagállamnak címezte, és adott esetben e határozatnak, és nem pedig a panaszosokhoz intézett tájékoztatásnak kell képeznie a megsemmisítés iránti kereset tárgyát (45. pont).
- 55 A jelen esetben a Bizottság nem címezett határozatot a Németországi Szövetségi Köztársaságnak az állítólagos állami támogatással kapcsolatban. Ha a Bizottság a 659/1999 rendelet 25. cikke szerinti kötelezettségének eleget téve határozatot címezett volna a német hatóságoknak, a felperes – az EK 230. cikk negyedik albekezdése értelmében a kérdéses határozattal közvetlenül és személyében érintettként – az EK 88. cikk (2) bekezdésében leírt eljárási biztosítékok kedvezményezettjeként jogosult lett volna arra, hogy vitassa a határozat érvényességét (ilyen értelemben lásd a Sytraval-ítélet 41. és 48. pontját). A Bizottság emiatt nem hivatkozhat arra, hogy nem címezett határozatot a tagállamnak, és arra sem, hogy nem tartotta be a 659/1999 rendelet 25. cikkét azért, hogy megfossa a felperest eljárási biztosítékaitól.
- 56 Hozzá kell tenni, hogy a 659/1999 rendeletből kifejezetten következik, hogy a rendelet célja többek között a jogbiztonság növelése, különösen ami az állami támogatásokkal kapcsolatban követendő eljárást illeti (a (3), a (7) és a (11) preambulumbekézés). Nyilvánvaló, hogy veszélybe kerülne e cél, ha a Bizottság jogosult lenne a rendeletben előírt eljárási kereteken kívül intézni az ezzel kapcsolatos ügyeket.

- 57 Ezen túlmenően, ellentétben a Bizottság állításával (lásd a 29. pontot), Loyola de Palacio sem a megtámadott határozatban (lásd a 11. pontot), sem 2003. január 9-i levelében (lásd a 16. pontot) nem jelentette ki, hogy személyes véleményét írta le e határozatban. Éppen ellenkezőleg, nyilvánvaló módon közgazgatási határozatot fogadott el a Bizottság nevében.
- 58 Ezzel kapcsolatban lényegtelen az, hogy e levél nem olyan végleges határozatból ered, amelyet a biztosok testülete fogadott el a panasszal kapcsolatban (lásd a 26. pontot). Ilyen határozat csak akkor fogadható el, ha a Bizottságnak az e területért felelős tagja erre vonatkozó javaslatot nyújt be. A 2002. szeptember 12-i levélből úgy tűnik, hogy Loyola de Palaciónak nem volt szándékában a testület elé terjeszteni az aktát. Ugyanis kijelentette, hogy a panasz nem volt alkalmas arra, hogy az EK 87. cikk és a 59/1999 rendelet alapján folytatott vizsgálat tárgyát képezze, következésképpen semmiféle testületi határozatnak nem képezheti tárgyát.
- 59 Ami azt a tényt illeti, hogy a levelet nem tették közzé (lásd a 26. pontot), elegendő azt megállapítani, hogy nem kell közzétenni a jogi aktust ahhoz, hogy megsemmisítés iránti kereset tárgya lehessen.
- 60 Másrészt a Bizottság fenntartja, hogy a felperes nem rendelkezik eljáráshoz fűződő érdekléssel, mivel a Bizottság 2003. január 9-i levelével visszavonta 2002. szeptember 12-i levelét (lásd a 16. pontot), így megfosztotta hatásától (lásd a 28. pontot).
- 61 Először is meg kell állapítani, hogy a 2003. január 9-i levél szövege nem egyértelmű. Egyrészt a 2002. szeptember 12-i és 2002. november 25-i leveleire hivatkozva a Bizottság tagja kijelenti, hogy „szeretné[] megismételni és megerősíteni azok

tartalmát, a közelmúltbeli eseményekre tekintettel”. Másrészt közli, hogy a felperes „levelei[...] bármelyik részét, amelyből [a felperes,] illetve tanácsadója eltérő következtést von le, álláspont[jával] összhangban lévőnek, vagy visszavontnak tekintheti”. Erre a különösképpen kétértelmű megfogalmazásra tekintettel az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy e levelet a Bizottság terhére kell értelmezni.

62 A 2003. január 9-i levélből kitűnik, hogy a Bizottság fenntartja álláspontját, miszerint a panasz EK 88. cikk szerinti vizsgálata nem indokolt. Tehát nem módosította azon álláspontját, miszerint az adómentesség nem valósított meg az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatást, és nem indította meg az EK 88. cikk (2) bekezdésében előírt eljárást. A Bizottság ugyanis 2002. november 25-i levelével, valamint – ahogy azt beadványaiban elismeri – 2003. január 9-i levelével kifejezetten megerősítette a 2002. szeptember 12-i levelének tartalmát. A Bizottság nem is döntött úgy, hogy felülvizsgálja álláspontját.

63 A fent elmondottakból az következik, hogy a 2002. szeptember 12-i levél a 659/1999 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése szerinti határozatot tartalmaz, és a 2003. január 9-i levél ellenére megőrzi joghatásait. Emiatt a jelen kereset elfogadható, és határozni kell róla.

Az ügy érdeméről

64 A felperes hat jogalapra hivatkozik. Az első jogalapot a jogszerűség elvének megsértésére alapítja, a másodikat az indokolási kötelezettség megsértésére, a harmadikat az EK 87. cikk megsértésére, a negyediket az EK 88. cikk megsértésére, az ötödiket az EK 307. cikk téves alkalmazására, a hatodikat pedig az egyenlő bánásmód elvének megsértésére.

65 Az első, a harmadik és a negyedik jogalapot együtt kell megvizsgálni.

Az első, harmadik és negyedik jogalapról

A felek érvei

66 A harmadik jogalap keretében a felperes arra hivatkozik, hogy a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja az EK 87. cikk értelmében állami támogatást valósít meg, amely összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

67 A felperes elsősorban megjegyzi, hogy mivel a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja értelmében a Németországban működő légitársaságok teljes mértékben mentesek az ásványolajok után fizetendő általános jövedéki adó alól, adóterhük jelentősen csökkent, így anyagi előnyt élveznek.

68 Másodsorban, az adómentességnek betudható bevétel-kimaradás (435 millió euro 2002-ben) a német költségvetést terheli, mivel állami forrásokból nyújtják e támogatást. A felperes pontosítja, hogy a Tanács állításával ellentétben a támogatás létezése nem függ az állam részére előírt „többlettelep” fennállásától. Ezzel kapcsolatban a Tanács elismerte, hogy az ebben az ügyben vitatotthoz hasonló adómentesség az EK 87. cikk szerinti támogatás klasszikus példája.

- 69 A felperes hozzáteszi, hogy a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja vitathatatlanul a Németországi Szövetségi Köztársaság jogi aktusának minősül, mivel e tagállam jogalkotó szervei fogadták el. A felperes pontosítja, hogy e rendelkezés az ásványolajok németországi adóztatása általános rendszerének csupán egy részét képezi, és hogy a C-346/97. sz. Braathens-ügyben 1999. június 10-én hozott ítéletében (EBHT 1999., I-3419. o.), és a C-437/01. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2003. szeptember 25-én hozott ítéletében (EBHT 2003., I-9861. o.) a Bíróság nem vonta kétségbe a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját átültető jogi aktusok nemzetiintézkedés-jellegét.
- 70 Bár a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját átültető intézkedés, tagállami jogi aktusnak, és emiatt az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében az államnak betudható intézkedésnek minősül (lásd ezzel kapcsolatban a Bíróság C-208/90. sz. Emmott-ügyben 1991. július 25-én hozott ítéletének [EBHT 1991., I-4269. o.] 21. pontját, valamint a C-37/92. sz., Vanacker és Lesage ügyben 1993. október 12-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-4947. o.] 7. pontját). A felperes megjegyzi, hogy az EK 249. cikk értelmében az irányelv az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja. Emiatt a Bizottság állításával ellentétben nincsen olyan irányelv, amely semmiféle mérlegelési lehetőséget nem enged a tagállamok számára.
- 71 A jelen esetben a 92/81 irányelv 8. cikkének (1) bekezdése mérlegelési lehetőséget engedett a tagállamok számára, mivel a tagállamoknak mentesíteniük kellett a harmonizált jövedéki adó alól a légi közlekedésben üzemanyagként felhasznált ásványolajat, „a kivételek megfelelő és egyszerű alkalmazásának biztosítására, valamint a csalás, adókikerülés vagy visszaélés megakadályozására megállapított feltételeknek megfelelően”. Továbbá, amint azt a Tanács állítja, a német jogalkotó mérlegelési lehetőséggel rendelkezett a versenytorzítás elkerülése érdekében, hogy a 92/81 irányelv nyújtotta lehetőségek keretén belül más fuvarozási módokat is mentesítsen az ásványolajokra kivetett jövedéki adó alól.
- 72 Harmadsorban a felperes előterjeszti, hogy a kérdéses adómentesség szelektív intézkedést valósít meg, amely az EK 87. cikk értelmében előnyben részesít bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos árukat.

- 73 Negyedsorban kijelenti, hogy a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenytorzítást valósít meg. A Bizottság elismerte, hogy a Közösségen belüli útvonalakon versenyhelyzet áll fenn a nagy sebességű vonat és a légi fuvarozás között (az 1998. december 9-i bizottsági határozat [IV/M.1305 Eurostar-ügy] [HL 1999. C 256., 3. o.] 21. pontja). Panaszában a felperes azt állítja, miszerint megfelelően kifejtette, hogy hasonló versenyhelyzet áll fenn a német belső útvonalakon is. Továbbá mivel a jelentős adót kell fizetnie az általa használt primer energiahordozók után, a kérdéses adómentesség lényegesen csökkenti a légitársaságok költségeit, így azok a felperes által a német belső útvonalakon kínált áraknál alacsonyabb árakat tudnak kínálni.
- 74 Ötödsorban a kérdéses adómentesség érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, egyrészt mivel a légitársaságok általában több tagállamban működnek, másrészt mivel a nagy sebességű vonatok több európai fővárost kötnek össze, így közvetlen versenyhelyzetben vannak a légi fuvarozással.
- 75 A felperes szerint a fent elmondottakból az következik, hogy a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja állami támogatást valósít meg az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében. A megtámadott határozat ezért jogellenes.
- 76 A felperes úgy véli, hogy a kérdéses támogatás összeegyeztethetetlen a közös piaccal. A MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja nyilvánvalóan nem teljesíti az EK 87. cikk (2) bekezdésében leírt feltételeket, és az EK 87. cikk (3) bekezdése alapján nem nyilvánítható a közös piaccal összeegyeztethetőnek.

77 Másrészt pedig előterjeszti, hogy a Bizottság tévesen véli úgy a megtámadott határozatban, miszerint a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének b) pontja kizárja az EK 87. cikk alkalmazását. Ugyanis a másodlagos jog e rendelkezését az EK 87. cikkre, valamint az elsődleges jognak az állami támogatásokat szabályozó más rendelkezéseire tekintettel kell értékelni, amelyek a szabad verseny elvének sajátos kifejeződései (a Bíróság 26/78. sz., INAMI kontra Viola ügyben 1978. október 5-én hozott ítéletének [EBHT 1978., 1771. o.] 9–14. pontja; lásd még Lenz főtanácsnoknak a 52/84. sz., Bizottság kontra Belgium ügyre vonatkozó indítványát [1986. január 15-én hozott ítélet, EBHT 1986., 89., 99. o.]). A közösségi jog elsődlegességéből következik, hogy a másodlagos jog és az elsődleges jog alkalmazása közötti összeütközést úgy kell feloldani, hogy a másodlagos jog rendelkezését az elsődleges joggal összhangban kell értelmezni (nevezetesen az adómentességnek a nagy sebességű vonat üzemeltetőjére való kiterjesztésével), vagy ha ilyen értelmezés nem lehetséges, úgy, hogy nem alkalmazzák a másodlagos jog rendelkezését (a Bíróság 300/86. sz., van Landschoot kontra Mera ügyben 1988. június 29-én hozott ítélete [EBHT 1988., 3443. o.]).

78 A 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének szövegtani, rendszertani és teleologikus értelmezéséből azt a következtetést kell levonni, hogy az EK 87. cikk alkalmazandó a jelen esetben. Először is e rendelkezés szövegéből kitűnik, hogy a jövedékiadómentesség „más közösségi rendelkezések sérelme nélkül” alkalmazandó. Másodszor az ítélkezési gyakorlat szerint a 92/81 irányelv 8. cikkének (2) és (4) bekezdése szerinti fakultatív adómentesség alkalmazását korlátozzák a versenyt védő általános rendelkezések, ideértve az EK 87. cikket is (lásd például az Elsőfokú Bíróság T-184/97. sz., BP Chemicals kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3145. o.] 62. pontját), tehát a kérdéses adómentességet szintén korlátozni kell. Harmadszor a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdése b) pontjának teleologikus értelmezése szerint a szerződésben foglalt verseny-szabályokat alkalmazni kell a repülőgép-üzemanyagok adómentességére, mivel e rendelkezés célja a hatékony belső piac megteremtése és a versenyfeltételek egységesítése.

79 A felperes vitatja a Tanács azon állítását, miszerint valamely adó másodlagos közösségi jogi aktus útján történő részleges harmonizációja szükségszerűen azt vonja

magával, hogy ezen intézkedésre nem terjednek ki a szerződés állami támogatásra vonatkozó rendelkezései, hacsak a harmonizációról szóló irányelv kifejezetten nem írja elő alkalmazásukat. Ezen értelmezés ugyanis nem veszi figyelembe a jogszabályok hierarchiáját. Ha a Tanács ki kívánta volna zárni az EK 87. cikk (1) bekezdésének alkalmazását, akkor az irányelvet nem csupán az EK 93. cikkre kellett volna alapítania, hanem az EK 89. cikkre is, ezáltal elkerülhette volna a kérdéses intézkedésekkel kapcsolatos állami támogatási ellenőrzési eljárást. Hasonlóképpen a Tanács az EK 88. cikk (2) bekezdése, az EK 87. cikk (3) bekezdésének e) pontja vagy esetleg az EK 73. cikk alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilváníthatta volna az irányelvben leírt intézkedéseket. Ez összhangban van a Tanács által általában követett gyakorlattal (lásd például a vasúti, közúti és belvízi közlekedéshez nyújtott támogatásokról szóló, 1970. június 4-i 1107/70/EGK tanácsi rendeletet [HL L 130., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 39. o.]). A Tanács az elsődleges jog szerinti felhatalmazása alapján nem állapította meg az elsődleges jogtól való eltérést, ezért az elsődleges jog az alkalmazandó, azaz a jelen esetben az EK 87. cikk és az EK 88. cikk. A Tanács állítását, miszerint ténylegesen előírt ilyen eltérést, el kell utasítani, mivel ezt az eltérést nem írta elő világosan és kifejezetten.

80 Ezzel kapcsolatban a felperes vitatja a Tanács álláspontját, miszerint azáltal, hogy a támogatásokra vonatkozó fenti rendelkezéseket nem használta felhatalmazásként, csupán elhanyagolható alaki hibát valósított meg. Ugyanis az irányelv alapján nem lehet hallgatólagosan kizárni az irányelv alapján elfogadott végrehajtási intézkedéseknek az állami támogatásokra alkalmazandó rendelkezések figyelembevételével történő felülvizsgálatát. Éppen ellenkezőleg: az irányelvet kifejezetten a megfelelő felhatalmazásra kell alapítani.

81 A felperes hozzáteszi, hogy a Bizottság és a Tanács a (92/81 irányelv helyébe lépő) 2003/96 irányelvben előírt adómentességet a támogatásokra vonatkozó szabályozás alapján részletes vizsgálat alá veti. Emiatt érthetetlen, miért utasítja most vissza az alperes és a beavatkozó a 92/81 irányelvben előírt adómentesség felülvizsgálatát az EK 87. cikk feltételeire tekintettel.

- 82 A felperes elismeri, hogy a Bizottság nem ítélné meg a Tanács irányelvének érvényességét. Azonban megvizsgálhatja – és köteles is megvizsgálni –, hogy a 92/81 irányelvben előírt adómentességnek a tagállam részéről történő átültetése összhangban van-e a szerződés támogatásokra vonatkozó rendelkezéseivel, és köteles biztosítani, hogy az átültetés időpontjától a nemzeti jog nem vezet a közös piaccal összeegyeztethetetlen versenytorzításhoz. A Bizottságnak szintén ellenőriznie kell a tagállamok számára fennmaradó azon mérlegelési lehetőséget, hogy ugyanezen irányelv 8. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében kiterjesztik-e az adómentességet a vasúti fuvarozásra. A felperes ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy az Elsőfokú Bíróság T-82/96. sz., ARAP és társai kontra Bizottság ügyben 1999. június 17-én hozott ítéletének (EBHT 1999., II-1889. o.) 14. pontja nem lényeges, mivel nem irányelvre, hanem rendeletre vonatkozik, amelyet a tagállamnak nem kell átültetnie.
- 83 A felperes a fent elmondottakból azt a következtetést vonja le, hogy a repülőgép-üzemanyagoknak a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontjában előírt jövedékiadó-mentessége összeegyeztethetetlen az EK 87. cikkel, így jelenlegi formájában nem alkalmazható.
- 84 A felperes továbbá azt állítja, hogy a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontja azért sem alkalmazható, mert már nem terjed ki rá az EK 93. cikkben adott felhatalmazás. Ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy az EK 241. cikk alapján nincs akadálya annak, hogy a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontjának alkalmazhatatlanságára hivatkozzék.
- 85 Ez az irányelv ugyanis harmonizálta az ásványi olajokra kivetett jövedékiadó-mértékeket, és – az ezzel kapcsolatban elfogadott többi irányelvhez hasonlóan – alapja kizárólag az EK 93. cikk, és célja a közösségi belső piac EK 14. cikk értelmében megvalósítása. A felperes elismeri, hogy a repülőgép-üzemanyagok esetén a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt jövedékiadó-mentesség ezen irányelv elfogadásakor valószínűleg szükséges volt a belső piac megvalósításához,

tekintettel az akkori versenyhelyzetre. Mindenesetre amint azt a Tanács is megerősítette, a légitársaságok és a nagy sebességű vonatok üzemeltetői jelenleg erős versenyben vannak, és a kérdéses jövedékiadó-mentesség versenytorzításhoz vezet (lásd a 73. pontot). Következésképpen a repülőgép-üzemanyagok adómentessége nem vezet a belső piac megvalósításához, hanem éppen ellenkezőleg, jelentősen torzítja a versenyt.

- 86 Az olyan intézkedés, amely versenytorzításhoz vezet, nem lehet az EK 93. cikk értelmében véve „szükséges” a közös piac megteremtéséhez és működéséhez. Az arányosság elve szerint valamely intézkedés akkor tekinthető szükségesnek, ha nincs más olyan lehetőség, amely kevésbé torzítja a versenyt (az Elsőfokú Bíróság T-162/94. sz., NMB France és társai kontra Bizottság ügyben 1996. június 5-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-427. o.] 69. pontja). A felperes szerint kevésbé torzítaná a versenyt, ha a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontjában előírt adómentességet kiterjesztenék a nagy sebességű vonatok üzemeltetőire, vagy a Közösségen belüli járatok esetén eltörölnék az ásványolajok jövedéki adója alóli mentességet. A repülőgép-üzemanyagoknak a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontjában előírt adómentessége emiatt a továbbiakban már nem szükséges az EK 93. cikk értelmében véve a közös piac megteremtéséhez és működéséhez, mivel a kérdéses piacon megváltozott a versenyhelyzet.

- 87 A felperes hangsúlyozza, hogy nem vitatja: a Tanácsnak jogában állt az EK 93. cikkre alapítani a 92/81 irányelvet. Ettől függetlenül kérdéses, hogy a polgári légi közlekedés és a nagy sebességű vonat között fennálló versenyhelyzet megváltozásával az EK 93. cikkben leírt felhatalmazás elegendő-e ahhoz, hogy a támogatásokra vonatkozó általános rendelkezésekkel összefüggésben kizárható legyen a végrehajtási intézkedések vizsgálata. A felperes pontosítja, hogy kérelme nem az irányelv megsemmisítésére irányul, de úgy véli, hogy a használt felhatalmazás nem zárja ki a Bizottság vizsgálatát.

- 88 Az első jogalap keretében a felperes fenntartja, hogy a Bizottságnak gondosan és elfogulatlanul meg kellett volna vizsgálnia panaszát (lásd ezzel kapcsolatban a Bíróság C-449/98. P. sz., IECC kontra Bizottság ügyben 2001. május 17-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-3875. o.] 45. pontját, valamint az Elsőfokú Bíróság T-95/96. sz., Gestevisión Telecinco kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3407. o.] 72. pontját). Azzal, hogy egészében elutasította a panaszt, a Bizottság megsértette a jogszerűség elvét és a 659/1999 rendelet bizonyos rendelkezéseit.
- 89 A felperes kétségbe vonja, hogy a 2002. szeptember 12-i levél megírásakor a Bizottság megtartotta a gondos ügyintézés elvét és saját belső szabályait. Ezzel kapcsolatban pontosítja, hogy bár a belső szabályok szerint a biztosok testülete a jelen esetben hatáskörrel rendelkezett, a jelek szerint nem foglalkozott az ügygel.
- 90 Végül a negyedik jogalap alátámasztásaként a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság megsérti az EK 88. cikk (1) és (2) bekezdéséből, valamint a 659/1999 rendelet 10. cikkének (1) bekezdéséből és 17. cikkéből eredő kötelezettségeit, amikor a megtámadott határozatban elutasítja a hivatalos vizsgálati eljárás kezdeményezését.
- 91 Válaszában a felperes leírja, hogy a Bizottság helytelenül véli úgy, hogy a 92/81 irányelv érintett rendelkezéseinek tervezett módosításai felmentik a hatályban lévő támogatásra vonatkozó hivatalos vizsgálati eljárás megindítása alól.
- 92 A Bizottság úgy véli, hogy a jelen esetben nyilvánvalóan nincs szó állami támogatásról. Hangsúlyozza, hogy a kérdéses adómentesség nem betudható valamely államnak a vonatkozó ítélkezési gyakorlat értelmében (a Bíróság C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2002. május 16-án hozott

ítélete [EBHT 2002., I-4397. o.]). A MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontjában előírt adómentesség a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontján alapul, és a tagállamok nem rendelkeznek mérlegelési lehetőséggel ezen adómentesség átültetése kapcsán (a Braathens-ítélet [hivatkozás a 69. pontban]).

- 93 Válaszul a felperes azon érvelésére, miszerint az elsődleges jog elsőbbségére tekintettel alkalmazni kell az állami támogatásra vonatkozó jogot, a Bizottság fenntartja, hogy a felperes nincs tekintettel arra, hogy a Franciaország kontra Bizottság ítélet (hivatkozás a 92. pontban) szintén az állami támogatásokkal kapcsolatos jogra vonatkozik, és tiszteletben kell tartani. A Bizottság egyébként elutasítja azt az érvet, miszerint az EK 93. cikkben foglalt felhatalmazás nem terjed ki a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésére, és úgy véli, hogy a felperes összekeveri a szükséges harmonizáció kérdését, amely ezzel összefüggésben tényleg érdemleges, valamint a versenyre tett hatás kérdését, amelynek viszont semmi köze az EK 93. cikkhez.
- 94 A Bizottság nem ad választ azokra az érvekre, amelyeket a felperes az első jogalap alátámasztásaként terjesztett elő.
- 95 Ami a negyedik jogalapot illeti, a Bizottság úgy véli, hogy nem volt szükséges hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményezni. Hozzáteszi, hogy a 92/81 irányelv helyébe a 2003/96 irányelv lépett, ezért szükségtelen volt lefolytatni a hivatalos vizsgálati eljárást.
- 96 A Tanács három érvet terjeszt elő annak igazolására, hogy az állami támogatásokra vonatkozó, az EK 87. és 88 cikkben leírt szabályok és ellenőrzési eljárás a jelen esetben nem alkalmazandók. Elsősorban e rendelkezések nem alkalmazandók a közösségi jogalkotó által elfogadott intézkedésekre, kivéve, ha ez utóbbi másképp rendelkezik. Az EK 88. cikk által a Bizottságra ruházott hatáskörök ugyanis nem jogosítják fel a Bizottságot arra, hogy hatályban lévő közösségi rendelkezéseket alkalmazhatatlannak nyilvánítson.

- 97 Másodsorban a vitatott adómentesség nem tekinthető állami támogatásnak, mivel célját és általános rendszerét tekintve nem teremt olyan előnyt, amely az állam részére többlet lehetne valósít meg.
- 98 Harmadsorban a Tanács emlékeztet arra, hogy még ha a vitatott adómentesség állami támogatásnak tekinthető is, jogosult arra, hogy a támogatások bizonyos csoportjait felmentse a közös piaccal való összeegyeztethetőség ellenőrzési eljárása alól. A vitatott rendelkezés feltétel nélküli jellegéből következik, hogy a közösségi jogalkotó a jelen esetben kifejezetten kizárta az ilyen ellenőrzés lehetőségét.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 99 Az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 100 Ez a rendelkezés tehát a tagállamok azon döntéseire vonatkozik, amelyekkel ez utóbbiak saját gazdasági és szociális céljaik megvalósítására törekedve egyoldalú és önálló döntéssel forrásokat bocsátanak a vállalkozások vagy más jogalanyok rendelkezésére, vagy olyan előnyöket biztosítanak számukra, amelyek elősegítik az elérni kívánt gazdasági vagy szociális célok megvalósítását (a Bíróság 61/79. sz., Amministrazione delle finanze dello Stato kontra Denkavit italiana ügyben 1980. március 27-én hozott ítéletének [EBHT 1980., 1205. o.] 31. pontja).

- 101 Következésképpen ahhoz, hogy valamely kedvezményt az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében támogatásnak lehessen minősíteni, többek között az szükséges, hogy államnak betudható legyen (lásd a Franciaország kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 92. pontban] 24. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 102 A jelen esetben ez nincs így. A MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja ugyanis a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontját hajtja végre. A Bíróság megállapította, hogy ezen utóbbi rendelkezés világos és pontos kötelezettséget ró a tagállamokra, hogy a kereskedelmi légi közlekedésben használt üzemanyagokra ne vessék ki a harmonizált jövedéki adót (a Braathens-ítélet [hivatkozás a 69. pontban] 30–32. pontja). Az adómentesség nemzeti jogba való átültetésével a tagállamok – a szerződésből eredő kötelezettségeiknek eleget téve – csupán végrehajtják a közösségi rendelkezéseket. Következésképpen a kérdéses rendelkezés nem betudható a német államnak, hanem valójában a közösségi jogalkotó jogi aktusából ered.
- 103 A felperes hangsúlyozza, hogy az adómentességet állami forrásból nyújtották. A támogatás valamely államnak történő betudhatósága azonban elkülönül attól a kérdéstől, hogy az adómentességet állami forrásból nyújtották-e. Az ítélkezési gyakorlatból ugyanis az következik, hogy ezek különálló és konjunktív feltételek (lásd a Franciaország kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 92. pontban] 24. pontját).
- 104 A fent elmondottakból az következik, hogy az EK 87. cikk alkalmazásának bizonyos lényeges feltételei nem teljesülnek, így a Bizottság jogosan állapította meg, hogy a kérdéses adómentesség nem esik e cikk hatálya alá.

- 105 A felperes állításával ellentétben a tagállamok számára a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének bevezető szövegével fenntartott mérlegelési lehetőség, amely szerint az adómentességet a tagállamok „a kivételek megfelelő és egyszerű alkalmazásának biztosítására, valamint a csalás, adókikerülés vagy visszaélés megakadályozására megállapított feltételeknek megfelelően” nyújtják, csupán az említett adómentesség végrehajtási feltételeinek megfogalmazására vonatkozik, és nem érinti az e rendelkezésben adómentességet előíró kötelezettség feltétel nélküli jellegét (a Braathens-ítélet [hivatkozás a 69. pontban] 31. pontja).
- 106 Ami a felperes azon érvét illeti, miszerint a Németországi Szövetségi Köztársaság elkerülhette volna a versenytorzítást, ha a 92/81 irányelv 8. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében kiterjeszti az adómentességet a nagy sebességű vonatokra, elegendő megállapítani, hogy a tagállamoknak teljes mértékben jogukban állt, hogy az irányelv kötelező rendelkezéseinek átültetésére szorítkozzanak, és ne éljenek az adómentesség kiterjesztésének lehetőségével.
- 107 A felperes ezenkívül a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdése b) pontjának alkalmazhatatlanságára hivatkozik. Egyrészt fenntartja, hogy a közösségi jog elsődlegessége értelmében a repülőgép-üzemanyagoknak e rendelkezésben előírt jövedékiadó-mentessége összeegyeztethetetlen az EK 87. cikkel, és emiatt jelenlegi formájában alkalmazhatatlan. Ha a Tanács ki akarta volna zárni az EK 87. cikk alkalmazását, akkor az irányelvet nem csupán az EK 93. cikkre kellett volna alapítania, hanem a szerződés más cikkeire is (lásd a 79. pontot). Másrészt a felperes azt állítja, hogy a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontja azért sem alkalmazható, mert már nem terjed ki rá az EK 93. cikkben adott felhatalmazás. Fenntartja, hogy a légitársaságok és a nagy sebességű vonatok üzemeltetői jelenleg erős versenyben vannak, és emiatt a repülőgép-üzemanyagok adómentessége nem vezet a belső piac megvalósításához, hanem éppen ellenkezőleg, jelentősen torzítja a versenyt (lásd a 85. pontot).

- 108 Még ha a felperes jogellenességi kifogást terjesztett is elő a 92/81 irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontjával kapcsolatban, e kifogás nem tűnik ki egyértelműen a beadványaiból. A felperes többek között a Tanács beavatkozási beadványára adott észrevételeiben leírta, hogy fő érve az, hogy a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének b) pontja nem zárja ki, hogy az állami támogatási eljárás keretében a Bizottság megvizsgálja a kérdéses adómentességet.
- 109 Mindenesetre a felperesnek a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazhatatlanságára vonatkozó érveit el kell utasítani.
- 110 Ami azt az érvet illeti, miszerint e rendelkezés az EK 87. cikk megsértése miatt alkalmazhatatlan, elegendő azt megállapítani, hogy – amint az fent a 104. pontból következik – ez utóbbi cikk nem alkalmazható a jelen esetben.
- 111 Az EK 93. cikkre alapított érveléssel kapcsolatban fel kell idézni, hogy a 92/81 irányelvet e cikk alapján a Tanács egyhangúlag fogadta el, az ásványolajokra kivetett jövedékiadó-mértékek közelítése végett. A 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt adómentesség a repülőgép-üzemanyagok adómentességét előíró nemzetközi jogi rendelkezésekből ered. A felperes keresetlevelében saját maga is elismeri, hogy a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének b) pontja ezen irányelv elfogadásakor valószínűleg szükséges volt annak érdekében, hogy a tagállamok különböző légitársaságai, valamint a harmadik államok légitársaságai és piaci szereplői közötti verseny ne torzuljon (lásd a 85. pontot).
- 112 Még ha a felperes jogosan hivatkozik is arra, hogy a 92/81 irányelv elfogadása óta a légi és a vasúti fuvarozás között új versenyhelyzet alakult ki, ebből nem következik,

hogy a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének b) pontja jogellenessé vált. A hatáskörének gyakorlása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkező közösségi jogalkotó feladata volt, hogy értékelje a helyzetet, és adott esetben a hatályban lévő rendelkezések módosítása mellett döntsön.

113 Ami a felperesnek azon érvét illeti, hogy a Bizottság és a Tanács a 2003/96 irányelvben előírt adómentességet a támogatásokra vonatkozó szabályozás alapján részletes vizsgálat alá veti, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint az adómentesség „a magánjellegű, kedvtelési célú repülés kivételével a légi közlekedés által üzemanyagként felhasznált energia-termékekre” alkalmazandó. Ugyanezen irányelv 14. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy a tagállamok először is a 14. cikk (1) bekezdésében meghatározott mentességek alkalmazási körét a nemzetközi és a Közösségen belüli szállításra korlátozhatják, másrészt ha valamely tagállam kétoldalú megállapodást kötött egy másik tagállammal, akkor eltekinthet a mentességektől. Következésképpen a 2003/96 irányelv 14. cikkét végrehajtó nemzeti intézkedések olyan intézkedések, amelyek tekintetében az államok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, ami magyarázatot ad arra, hogy az irányelv 26. cikkének (2) bekezdése előírja az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések megtartásának ellenőrzését. A fent elmondottakból következik, hogy a harmadik jogalap nem megalapozott.

114 Végül: az első és negyedik jogalap arra az előfeltevésre épül, miszerint a felperes olyan panaszt nyújtott be, amelyet a Bizottságnak részletesen meg kellett volna vizsgálnia. Arra a tényre tekintettel, hogy a MinöStG 4. §-ának (1) bekezdése csupán a közösségi jogi aktus kötelező rendelkezését hajtja végre (lásd a 99–104. pontot), a Bizottság jogosan utasította el a panaszt a megtámadott határozatban anélkül, hogy azt a biztosok testülete elé terjesztette volna, és az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményezett volna.

115 Következésképpen az első, a harmadik és a negyedik jogalapot el kell utasítani.

Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított második jogalapról

A felek érvei

- 116 A felperes előterjeszti, hogy a megtámadott határozatot az EK 253. cikkben előírt indokolási kötelezettség megsértése miatt meg kell semmisíteni. Mivel a Bizottság olyan határozatáról van szó, amely azt a következtetést vonja le, hogy a panaszos által vitatott állami támogatás nem létezik, meg kell állapítani, hogy a Bizottság minden körülmények között köteles kellően kifejteti a panaszosnak azokat az indokokat, amelyek alapján a panaszban felhozott ténybeli és jogi elemek nem voltak elegendőek az állami támogatás létének bizonyítására (a Sytraval-ítélet 64. pontja).
- 117 A jelen esetben a megtámadott határozat indokolása nem teszi lehetővé annak megértését, hogy a felperes által a panaszában felhozott ténybeli és jogi elemek miért nem voltak elegendőek a jogellenes állami támogatás létének bizonyítására.
- 118 A Bizottság és a Tanács nem nyilatkozik a felperes által a második jogalap alátámasztásaként előterjesztett érvekkel kapcsolatban.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 119 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 253. cikkben előírt indokolásnak a kérdéses aktus természetéhez kell igazodnia, és világos és egyértelmű módon ki kell tűnnie belőle az aktust kibocsátó intézmény gondolatmenetének, úgy, hogy az érdekelték megismerhessék a meghozott intézkedést alátámasztó körülményeket, illetve hogy a hatáskörrel rendelkező bíróság ellenőrzést gyakorolhasson felette. Az indokolási kötelezettséget az adott esetben fennálló körülmények alapján kell értékelni, többek között a jogi aktus tartalma, a felhozott indokok jellege, valamint a címzetteknek vagy egyéb, a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett személyeknek a magyarázatokhoz fűződő érdekei alapján. Az indokolásnak nem kell megjelölnie az összes vonatkozó ténybeli és jogi elemet, mivel azt, hogy a jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikkben felsorolt követelményeknek, nemcsak a szövege, hanem a háttere, valamint az érintett témára vonatkozó jogszabályok összessége alapján kell megítélni (lásd a Sytraval-ítélet 63. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 120 A jelen esetben a megtámadott határozatból kitűnik, hogy a Bizottság azért utasította el a panaszt, mert a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontjában említett adómentesség a 92/81 irányelv végrehajtásának tekintendő, és nem támogatásnyújtási kísérletnek (lásd a 11. pontot). A felperes állításával ellentétben ezen indokolás – bár rövid – megfelelően egyértelmű és érthető volt.
- 121 Következésképpen a második jogalapot – mint megalapozatlant – szintén el kell utasítani.

Az EK 307. cikk és a nemzetközi jog szabályainak megsértésére alapított ötödik jogalapról

A felek érvei

- 122 A felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság azon állítása nem egyeztethető össze a nemzetközi jog rendelkezéseivel, sem az EK 307. cikkel, miszerint a nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-i chicagói egyezmény (*Egyesült Nemzetek Szervezete szerződéstára*, 15. kötet, 295. o.; a továbbiakban: chicagói egyezmény), valamint az annak alapján megkötött számos kétoldalú légitölekedési egyezmény kizárja az állami támogatásokra vonatkozó közösségi rendelkezések alkalmazhatóságát.
- 123 A nemzetközi közjog kapcsán a felperes azt állítja, hogy a repülőgép-üzemanyagoknak a nemzetközi szerződésekben előírt adómentessége semmiképpen nem zárja ki annak megállapítását, hogy a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja sérti az EK 87. cikk (1) bekezdését. A szerződések jogáról szóló, 1969. május 23-i bécsi egyezmény 30. cikke (3) bekezdésének a) pontjában foglalt kollíziós szabály (*Egyesült Nemzetek Szervezete szerződéstára*, 788. kötet, 354. o.) értelmében a tagállamok között korábban kötött nemzetközi szerződések rendelkezései csak abban a mértékben alkalmazandók, amilyenben rendelkezései összeegyeztethetők a későbbi szerződéses kötelezettségekkel, így például azokkal, amelyek az európai közösségi tagságból származnak.
- 124 Ami a közösségi jogot illeti, az EK 307. cikk első albekezdése a nemzetközi közjoggal összhangban a harmadik államok jogainak biztosítására korlátozódik anélkül, hogy kötelezné a tagállamokat a közösségi szerződések előtt vállalt kötelezettségek teljesítésére (a Bíróság 56/64. és 58/64. sz., Consten és Grundig kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben 1966. július 13-án hozott ítélete [EBHT 1966., 429.,

394. o.]). Következésképpen mivel a jelen esetben tisztán Közösségen belüli helyzetről van szó, összeütközés esetén az elsődleges jog alkalmazandó (az Elsőfokú Bíróság T-69/89. sz., RTE kontra Bizottság ügyben 1991. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1991., II-485. o.] 103. pontja). Ebből – az EK 307. cikkre tekintettel is – az következik, hogy sem a chicagói egyezmény, sem az annak alapján megkötött kétoldalú egyezmények nem zárják ki az állami támogatásokat szabályozó közösségi jogi rendelkezéseknek a MinőStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja esetére történő alkalmazhatóságát. Ezenkívül a Bizottság számos alkalommal megállapította, hogy a chicagói egyezmény nem kötelező a Közösségen belüli helyzetek vonatkozásában.

- 125 A Bizottság és a Tanács nem nyilatkozik a felperes által az ötödik jogalap alátámasztásaként előterjesztett érvekkel kapcsolatban.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 126 E jogalap nem érdemleges. A megtámadott határozat alapja az a tény, hogy a MinőStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja nem sérti az állami támogatásra vonatkozó közösségi szabályokat, mivel a jelen esetben nincs szó állami intézkedésről (lásd a 11. pontot). Következésképpen a Bizottság nem alkalmazta a szerződés állami támogatásokkal kapcsolatos rendelkezéseit.
- 127 Ellentétben azzal a benyomással, amelyet a felperes kíván kelteni, a megtámadott határozat alapja semmiképpen sem a nemzetközi jog. Az állami támogatásokat szabályozó rendelkezések alkalmazhatatlanságának igazolására a Bizottság nem támaszkodott a nemzetközi jogra. A Bizottság csupán utalást tett a nemzetközi jogra, hogy magyarázatot adjon a kérdéses adómentesség összefüggéseire, valamint annak megerősítésére, hogy a 92/81 irányelv összhangban áll a nemzetközi gyakorlattal (lásd a 11. pontot).

- 128 E következtetést nem érinti az a tény, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban hozzátette, hogy a 92/81 irányelv „összhangban van az [ICAO] által a [chicagói egyezmény] keretében kialakított politikákra épülő nemzetközi gyakorlattal”.
- 129 Következésképpen az ötödik jogalap megalapozatlan.

Az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított hatodik jogalapról

A felek érvei

- 130 A felperes emlékeztet arra, hogy az egyenlő bánásmód elve tiltja, hogy összehasonlítható helyzeteket eltérően kezeljenek, kivéve, ha az ilyen bánásmód objektíve igazolt (a Bíróság C-292/97. sz., Karlsson és társai ügyben 2000. április 13-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-2737. o.] 39. pontja; lásd még a van Landschoot kontra Mera ítélet [hivatkozás a 77. pontban] 9. pontját).
- 131 A jelen esetben a 92/81 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének b) pontjára és az e rendelkezést a nemzeti jogba átültető jogszabály, azaz a MinöStG 4. §-a (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontjára alapított, a repülőgép-üzemanyagokra vonatkozó adómentesség egyenlőtlen bánásmódhoz vezet a felperes és a német belső útvonalakon működő légitársaságok között. Mivel a felperes és a légitársaságok a fogyasztók szemében helyettesíthető szolgáltatást nyújtanak a német belső útvonalakon, összehasonlítható helyzetben vannak. A felperes ezzel kapcsolatban fenntartja azt, hogy versenyhelyzet áll fenn a repülőgép és a vasút – különösen a nagy sebességű vonat – között. A felperessel szembeni hátrányos megkülönböztetésnek a belső útvonalakon működő légitársaságokkal összehasonlítva az a hatása, hogy csupán az utóbbi társaságok mentesülnek az ásványolajokra kivetett jövedéki

adó alól. Ezen eltérő bánásmód objektíve nem igazolható. Ezen túlmenően pedig az intézmények kifejezetten elismerték az objektíve nem igazolt hátrányos megkülönböztetés fennállását.

- 132 A felperes azt indítványozza, hogy az Elsőfokú Bíróság – az EK 231. cikk második albekezdését megfelelően alkalmazva – szüntesse meg a hátrányos megkülönböztetést (a van Landschoot kontra Mera ítélet [hivatkozás a 77. pontban]). E megközelítés ugyanis lehetővé tenné, hogy a felperessel közvetlenül versenyző légitársaságok esetén ne alkalmazzák a kérdéses adómentességet.
- 133 A Bíróság ugyanis a C-36/99. sz. Idéal tourisme ügyben 2000. július 13-án hozott ítéletében (EBHT 2000., I-6049. o.) megállapította, hogy a tagállamok az egyenlőtlen bánásmód megszüntetése végett megadóztathatják a tehergépkocsival történő fuvarozást (az ítélet 33. pontja). Másrészt pedig a jelen esetben az egyenlőtlen bánásmód a nagy sebességű vonat adómentességével is orvosolható.
- 134 A Bizottság nem nyilatkozik a felperes által ezen jogalap alátámasztásaként előterjesztett érvekkel kapcsolatban.
- 135 A Tanács úgy véli, hogy a felperes téves előfeltételezésre alapítja álláspontját, mégpedig arra, hogy mivel a vasúti és a légi fuvarozás potenciálisan versenyhelyzetben állnak egymással, összehasonlíthatók, és hasonló módon kezelendők.
- 136 A Tanács megjegyzi, hogy jogalkotóként a légi fuvarozás különös jellemzőire tekintettel úgy vélte, hogy a légi közlekedésben felhasznált üzemanyagokat mentesíteni kell, a magánjellegű, szabadidős repülés kivételével. A jogalkotó széles mérlegelési jogköre gyakorlásának ellenőrzésekor a bíróságnak csupán azt kell

megvizsgálnia, hogy történt-e nyilvánvaló hiba, hatáskörrel való visszaélés, illetve, hogy a kérdéses hatóság nyilvánvalóan túllépte-e mérlegelési jogkörének határát. A felperes nem magyarázta meg, hogy a Tanács mérlegelési jogkörének gyakorlása során miért járt volna el nyilvánvalóan helytelenül.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 137 Az ítélkezési gyakorlat szerint az egyenlő bánásmód elve tiltja, hogy összehasonlítható helyzeteket eltérően kezeljenek, és ezáltal egyes gazdasági szereplőket másokkal összehasonlítva hátrányba hozzanak, kivéve, ha az ilyen bánásmód objektíve igazolt (a Karlsson és társai ítélet [hivatkozás a 130. pontban] 39. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-228/99. és T-233/99. sz., Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság ügyben 2003. március 6-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-435. o.] 272. pontja).
- 138 Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy az egyenlő bánásmód elve nem sérült a jelen esetben, mivel a légitársaságok helyzete nyilvánvalóan különbözik a vasúti fuvarozással foglalkozó vállalkozások helyzetétől. Ami működési jellegzetességeiket, költség szerkezetüket és a rájuk vonatkozó szabályozást illeti, a légi és a vasúti fuvarozás teljesen különbözik, és az egyenlő bánásmód elve tekintetében nem összehasonlítható.
- 139 Mindenesetre az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a bánásmód különbözősége objektíve igazolt a jelen esetben, tekintettel a Tanácsnak az esetleges eltérő bánásmód objektív igazolásával kapcsolatos széles mérlegelési jogkörére (az Elsőfokú Bíróság T-267/94. sz., Oleifici Italiani kontra Bizottság ügyben 1997. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-1239. o.] 47. pontja). Ugyanis a repülőgépjárművek üzemanyagok adómentességének a chicagói egyezmény és az államok közötti bilaterális egyezmények által fenntartott nemzetközi gyakorlatára tekintettel a

tagállamok különböző légitársaságai és a harmadik államok piaci szereplői közötti verseny torzulna, ha a közösségi jogalkotó egyoldalúan jövedéki adót vetne ki ezen üzemanyagokra. Következésképpen az irányelv 8. cikk (1) bekezdésének b) pontjában előírt adómentesség objektíve igazolt.

140 Következésképpen a hatodik jogalapot – mint megalapozatlant – szintén el kell utasítani.

141 A fent elmondottakból következik, hogy a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

142 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

143 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának első bekezdésével összhangban, a Tanács maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (kibővített első tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) A keresetet elutasítja.**
- 2) A felperest kötelezi a költségek viselésére.**
- 3) A Tanács maga viseli saját költségeit.**

Vesterdorf

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Trstenjak

Kihirdetve Luxembourgban, a 2006. április 5-i nyilvános ülésen.

E. Coulon

B. Vesterdorf

hivatalvezető

elnök